

APSTIPRINĀTS

ar Ventspils novada pašvaldības domes 26.03.2020. lēmumu
(protokols Nr.61, 3.§.) "Par Ventspils novada attīstības programmas
2020.-2026. gadam apstiprināšanu"

VENTSPILS NOVADA ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA 2020.-2026. GADAM

RĪCĪBAS PLĀNS

SATURS

levads.....	3
1. Vidēja termiņa stratēģiskie uzstādījumi.....	5
2. Rīcības plāns.....	7
VTP1 Veselīga, radoša un līdzdarbīga kopiena.....	7
RV1 Kopiena.....	7
RV2 Izglītība un prasmes.....	10
RV3 Kultūra un kultūrvēsturiskais mantojums.....	12
RV4 Sports un veselīgs dzīvesveids.....	14
RV5 Sociālā aizsardzība un veselības aprūpe.....	15
RV6 Pārvaldība un sadarbība.....	17
VTP2 Ilgtspējīga dzīves vide un droša infrastruktūra.....	20
RV7 Mobilitāte.....	20
RV8 Drošība.....	21
RV9 Inženierinfrastruktūra.....	22
RV10 Mājokļi un nekustamais īpašums.....	24
RV11 Vide un publiskā ārtelpa.....	26
VTP3 Labvēlīga vide uzņēmējdarbības attīstībai.....	29
RV12 Uzņēmējdarbība.....	29
RV13 Tūrisms.....	31

IEVADS

Ventspils novada Attīstības programma 2020.-2026. gadam (turpmāk arī - Ventspils novada AP 2020-2026) ir pašvaldības vidēja termiņa plānošanas dokuments, kurā noteiktas novada attīstības prioritātes nākamajiem septiņiem gadiem, izvirzīti rīcības virzieni un tam pakārtotie uzdevumi, kurus pašvaldība sadarbībā ar iesaistītajām pusēm ir apņēmusies īstenot novada un tā iedzīvotāju labā. Plānošanas dokuments kalpos par pamatu vietējiem iedzīvotājiem teritorijas un iesaistīto pušu interešu aizstāvēšanai un ieceru realizācijai turpmākajos gados.

Attīstības programma sastāv no vairākām daļām. Rīcības plānā nākošajiem septiņiem gadiem tiek noteiktas rīcības, kuras īstenojot novads virzās uz Stratēģiskajā daļā noteiktajiem uzdevumiem, ilgtermiņa un vidēja termiņa mērķiem. (Attēls 1)

ATTĒLS 1. ATTĪSTĪBAS PROGRAMMAS SASTĀVDALĀS

Rīcības plānā tiek noteikti pasākumi un aktivitātes noteikto uzdevumu izpildei, iznākuma rezultatīvie rādītāji (sasniedzamie rezultāti), atbildīgie par pasākumu izpildi, izpildes termiņš vai periods un finanšu resursu avoti.

Rīcības plāns un Investīciju plāns veido ļoti tiešu un ciešu saiti starp attīstības plānošanu un budžeta plānošanu, jo vienā pusē ir attīstības mērķi, rīcības virzieni un uzdevumi, bet otrā pusē – budžets jeb reālie līdzekļi pasākumu, aktivitāšu un projektu īstenošanai, lai izpildītu uzdevumus izvirzīto mērķu sasniegšanai. Investīciju plāna projekti izriet no Rīcības plāna pasākumiem, bet ne vienmēr Rīcības plāna pasākums tiek iekļauts budžetā vai seko aktivitātes, kas nav Investīciju plāna projekti.

Rīcības plāns sagatavots, balstoties uz:

- ◇ Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas izstrādāto "Metodiskie ieteikumi attīstības programmu izstrādei reģionālā un vietējā līmenī" (2019. gada 7. janvāra redakcija) ieteikumiem;
- ◇ metodisko materiālu „Sasaistes izveidošana starp teritorijas attīstības plānošanu un budžeta plānošanu vietēja līmenī” (izstrādāts 2015.gadā);
- ◇ Valsts kontroles revīzijas ziņojumā "Budžeta plānošana Latvijā – vai esošā pieeja ir efektīva" (izstrādāts 2017. gadā) sniegto informāciju.

Saskaņā ar šiem materiāliem, pašvaldībai jānorāda katra budžetā paredzētā finansējuma sasaiste ar konkrētiem pašvaldības attīstības plānošanas dokumentos noteiktajiem mērķiem. Rīcības plānā ietvertie sasniedzamie rezultāti ir norādīti kvantitatīvi, kur tas iespējams, taču kopumā Rīcības plāns atspoguļo pašvaldības veicamos darbus nākošajā periodā, no kuriem liela daļa ir ikgadēji veicami un nav mērāmi kvantitatīvi.

Rīcības plānu pašvaldība var aktualizēt ne retāk kā reizi gadā, ņemot vērā tā īstenošanas virzību un kārtējā gada apstiprināto pašvaldības budžetu, nemainot Attīstības programmas Stratēģisko daļu. Sasniedzamie rezultāti precizējami, aktualizējot Rīcības plānu.

Ventspils novada attīstības programmā 2020.-2026. gadam iekļautie pasākumi un aktivitātes izstrādātas, ņemot vērā tematisko darba grupu sanāksmju rezultātus, kurās piedalījās pašvaldības nozaru speciālisti un iedzīvotāji, Ventspils novada iedzīvotāju veikto aptauju, kā arī izvērtējot Ventspils novada attīstības programmu 2011.-2017. gadam.

Attīstības programmas izstrāde uzsākta, pamatojoties uz Ventspils novada domes 2018. gada 29. novembra lēmumu "Par Ventspils novada attīstības programmas 2020.-2026. gadam izstrādes uzsākšanu" (prot. Nr.35, 5.§), un tā pielikumu "Darba uzdevums Ventspils novada attīstības programmas gadam izstrādei".

Dokumentā izmantotas autora, Ventspils novada pašvaldības, J.Gestes, M.Gaļinovska, A.Ķestera publiski pieejamās fotogrāfijas. Shēmu autors ir izstrādātājs.

1. VIDĒJA TERMIŅA STRATĒGISKIE UZSTĀDĪJUMI

1.tabula Ventspils novada vidēja termiņa prioritātes ar rīcības virzieniem un uzdevumiem
2020.-2026. gadam

VTP1 VESELĪGA, RADOŠA UN LĪDZDARBĪGA KOPIENA	
RV1 KOPIENA	<p>U.1.1. Veicināt sabiedrības iesaisti, pašiniciatīvu un lokālpatriotismu</p> <p>U.1.2. Sekmēt nevalstiskā sektora darbību un ilgtspēju</p> <p>U.1.3. Īstenot jaunatnes politiku</p> <p>U.1.4. Īstenot ģimeņu atbalsta pasākumus</p> <p>U.1.5. Īstenot senioru politiku</p>
RV2 IZGLĪTĪBA UN PRASMES	<p>U.2.1. Nodrošināt pieejamu un kvalitatīvu pirmsskolas, vispārējo un speciālo izglītību</p> <p>U.2.2. Nodrošināt dažādotu un kvalitatīvu interešu un profesionālās ievirzes izglītību</p> <p>U.2.3. Pilnveidot un attīstīt prasmes un iemaņas dažādām mērķa grupām</p> <p>U.2.4. Pilnveidot izglītības iestāžu infrastruktūru un materiāli tehnisko bāzi</p>
RV3 KULTŪRA UN KULTŪRVĒSTURISKAIS MANTOJUMS	<p>U.3.1. Nodrošināt daudzpusīgu kultūras piedāvājumu</p> <p>U.3.2. Uzlabot kultūras iestāžu infrastruktūru un materiāli tehnisko bāzi</p> <p>U.3.3. Saglabāt un attīstīt kultūrvēsturisko mantojumu un tradīcijas</p> <p>U.3.4. Sekmēt kultūrvēsturiskā mantojuma apsaimniekošanu un aizsardzību</p>
RV4 SPORTS UN VESELĪGS DZĪVESVEIDS	<p>U.4.1. Nodrošināt daudzveidīgas sporta un aktīvās atpūtas aktivitātes</p> <p>U.4.2. Pilnveidot sporta un aktīvās atpūtas infrastruktūru un materiāli tehnisko bāzi</p> <p>U.4.3. Veicināt veselīgu dzīvesveidu</p>
RV5 SOCIĀLĀ AIZSARDZĪBA UN VESELĪBAS APRŪPE	<p>U.5.1. Pilnveidot sociālās palīdzības un pakalpojumu nodrošinājumu un kvalitāti</p> <p>U.5.2. Veicināt iestāžu sadarbību drošības sajūtas uzlabošanā</p> <p>U.5.3. Pilnveidot sociālās palīdzības un pakalpojumu infrastruktūru un materiāli tehnisko bāzi</p> <p>U.5.4. Pilnveidot veselības aprūpes pakalpojumus un uzlabot infrastruktūru</p>
RV6 PĀRVALDĪBA UN SADARBĪBA	<p>U.6.1. Nodrošināt efektīvu pašvaldības darbību un pakalpojumus</p> <p>U.6.2. Nodrošināt ārējo sadarbību un komunikāciju</p>
VTP2 ILGTSPĒJĪGA DZĪVES VIDE UN DROŠĀ INFRASTRUKTŪRA	
RV7 MOBILITĀTE	<p>U.7.1. Uzlabot transporta infrastruktūru un satiksmes drošību</p> <p>U.7.2. Sekmēt savienojumu un mobilitātes punktu attīstību</p> <p>U.7.3. Veicināt pasažieru pārvadājumu pieejamības attīstību</p>
RV8 DROŠĪBA	<p>U.8.1. Uzlabot sabiedrisko kārtību un pilnveidot drošības infrastruktūru</p> <p>U.8.2. Veicināt iestāžu sadarbību drošības sajūtas uzlabošanā</p>
RV9 INŽENIER-INFRASTRUKTŪRA	<p>U.9.1. Attīstīt pašvaldības inženierinfrastruktūru un pakalpojumus</p> <p>U.9.2. Sekmēt publiskās inženiertehniskās infrastruktūras uzlabošanu</p> <p>U.9.3. Veicināt ilgtspējīgu atkritumu apsaimniekošanu</p>

	U.9.4. Uzlabot kapsētu teritoriju apsaimniekošanu un apbedīšanas sistēmu
RV10 MĀJOKĻI UN NEKUSTAMĀIS ĪPAŠUMS	U.10.1. Veicināt mājokļu pieejamību un uzlabot daudzdzīvokļu ēku un to piegulošo teritoriju apsaimniekošanu U.10.2. Sekmēt energoefektivitātes paaugstināšanu un pašvaldības īpašumu pārvaldību U.10.3. Veicināt neapsaimniekoto īpašumu un degradēto teritoriju apsaimniekošanu un revitalizāciju
RV11 VIDE UN PUBLISKĀ ĀRTELPA	U.11.1. Sekmēt dabas resursu ilgtspējīgu izmantošanu U.11.2. Sekmēt vides aizsardzību un vides stāvokļa uzlabošanu U.11.3. Uzlabot publiskās ārtelpas teritoriju pieejamību un labiekārtojumu U.11.4. Sekmēt publisko ūdeņu apsaimniekošanas un piekļuves iespēju attīstību
VTP3 LABVĒLĪGA VIDE UZŅĒMĒJDARBĪBAS ATTĪSTĪBAI	
RV12 UZŅĒMĒJDARBĪBA	U.11.1. Veicināt iesaistīto pušu sadarbību ekonomiskās vides attīstībā U.11.2. Pilnveidot uzņēmējdarbības vides atbalsta instrumentus un infrastruktūru U.11.3. Veicināt lauksaimnieciskās darbības attīstību
RV13 TŪRISMS	U.13.1. Veicināt tūrisma un pakalpojumu nozares izaugsmi U.13.2. Veicināt iesaistīto pušu sadarbību tūrisma vides attīstībā U.13.3. Attīstīt tūrisma objektus un infrastruktūru

2. RĪCĪBAS PLĀNS

Nr.	RĪCĪBAS	SASNIEDZAMIE REZULTĀTI	ATBILDĪGIE IZPILDĪTĀJI	IZPILDES TERMIŅŠ	FINANŠU RESURSI UN AVOTI ¹
VTP1 VESELĪGA, RADOŠA UN LĪDZDARBĪGA KOPIENA					
RV1 Kopiiena					
U.1.1. Veicināt sabiedrības iesaisti, pašiniciatīvu un lokālpatriotismu					
R.1.1.1.	Sabiedrības iesaistes veicināšana savas dzīves telpas un aktivitāšu uzlabošanā	Turpināta ikgadēja projektu konkursa "Mēs savā novadā" īstenošana	Ventspils novada pašvaldība ² , Attīstības nodaļa, sabiedrisko attiecību speciālists	Ikgadēji	Pašvaldības budžets
		Novada vajadzībām piemērotu sabiedrisko aktivitāšu attīstība (organizēti vairāki sabiedrisko aktivitāšu, iedzīvotāju iniciatīvas attīstības projekti u.c.)			
		Rīkoti iedzīvotāju un uzņēmēju iesaistes pasākumi ideju ģenerēšanai un motivācijas gūšanai, pašiniciatīvas aktivizēšanai (iedzīvotājus sapulces un forumi)			
		Organizētas iedzīvotāju sapulces un forumi, aptaujas sabiedriskās domas izziņošanai un aktivitāšu plānošanai			
R.1.1.2.	Brīvprātīgā darba veicināšana	Veicināta brīvprātīgā darba veikšana (īstenota brīvprātīgā darba popularizēšana, apkopota un izplatīta informācija par nepieciešamību veikt brīvprātīgo darbu)	Pagastu pārvaldes, izglītības iestāžu vadība	Ikgadēji	Pašvaldības budžets
U.1.2. Sekmēt nevalstiskā sektora darbību un ilgtspēju					
R.1.2.1.	Nevalstisko organizāciju attīstības veicināšana	Īstenoti pašvaldības atbalsta pasākumi NVO attīstībai un ilgtspējai (finansāls un motivējošs atbalsts vietējiem NVO projektiem, pieejams informatīvs un konsultatīvs atbalsts NVO darbības nodrošinājumam, projektu pieteikumu sagatavošanā)	VNP, Attīstības nodaļa, nevalstiskās organizācijas ³	Ikgadēji	Pašvaldības budžets, Eiropas strukturālie un investīciju fondi ⁴
		Sniegts atbalsts materiāli tehniskās bāzes nodrošināšanā			

¹ Finanšu resursi un avoti: pašvaldības līdzekļi, piemēram, aktivitātes, kuras veic administrācijas speciālisti, kultūras, izglītības un citu iestāžu darbinieki, citi finanšu avoti, piemēram, aktivitātes, kuras tiek veiktas par pašvaldības kapitālsabiedrību nopelnītajiem vai piesaistītajiem līdzekļiem, ES fondu, ārvalstu finansējuma un valsts budžeta līdzekļiem.

² Turpmāk - VNP

³ Turpmāk - NVO

⁴ Turpmāk – ESI fondi

NR.	RĪCĪBAS	SASNIEDZAMIE REZULTĀTI	ATBILDĪGIE IZPILDĪTĀJI	IZPILDES TERMIŅŠ	FINANŠU RESURSI UN AVOTI ¹
		Īstenoti starptautiska un vietēja mēroga projekti dažādām sociālajām un interešu grupām Organizētas apmācības, nometnes, neformālā izglītība, NVO līderu kapacitātes stiprināšanas pasākumi			u.c. ārējais finansējums
R.1.2.2.	Nevalstisko organizāciju sadarbības veicināšana	Īstenoti NVO līderu kapacitātes stiprināšanas pasākumi	VNP, Attīstības nodaļa, NVO	Ikgadēji	Pašvaldības budžets, u.c. ārējais finansējums
		Īstenoti pašvaldības atbalsta pasākumi NVO attīstībai un ilgtspējai			
		Veicināta NVO sadarbība (sadarbība, sadraudzība, jaunas tradīcijas, kopīgi pasākumi u.c.)			
U.1.3. Īstenot jaunatnes politiku					
R.1.3.1.	Jaunatnes jomas darba pilnveide	Izstrādāts un ieviests jaunatnes politikas plānošanas dokuments	Izglītības pārvalde, bērnu/jauniešu centri	2020.-2022. 2020.-2026.	Pašvaldības budžets, ESI fondi u.c. ārējais finansējums
		Attīstīta jauniešu centru darbība un veicināts to nodrošinājums bērniem un jauniešiem			
		Izvērtētas jaunu pulcēšanas vietu (telpu/centru u.tml.) izveides vajadzības un iespējas (sākot ar Popi, Ugāli, Tārgali u.c.)			
		Attīstīta jauniešu pulcēšanas vietu darbība un nodrošinājums			
		Pilnveidota jaunatnes jomai nepieciešamā infrastruktūra un materiāli tehniskā bāze			
R.1.3.2.	Jauniešu iniciatīvu grupu atbalsts un iesaiste	Atbalstīta jauniešu organizāciju darbība un veicināta jaunu organizāciju vai iniciatīvu grupu veidošanās	Izglītības pārvalde, bērnu/jauniešu centri	Ikgadēji	Pašvaldības budžets, ESI fondi u.c. ārējais finansējums
		Veicināt jauniešu līdzdalību Ventpils novada, reģionāla, nacionāla un starptautiska mēroga aktivitātēs			
R.1.3.2.	Atbalsts bērnu un jauniešu izaugsmei	Sekmēta jauniešu neformālās izglītības attīstība (organizētas dažādas neformālās izglītības aktivitātes, motivēt jauniešus izmantot dažādu finanšu instrumentu iespējas neformālās izglītības īstenošanai)	Izglītības pārvalde, bērnu/jauniešu centri	Ikgadēji	Pašvaldības budžets, ESI fondi u.c. ārējais finansējums
		Sekmēta jauniešu iesaiste vietējos un starptautiskos projektus prasmju un iemaņu attīstībai			
		Veicināta un atbalstīta saturīgu jauniešu pasākumu tradīciju veidošanās			
R.1.3.3.	Jauniešu nodarbinātības atbalstīšana	Veicināta darba, prakses iespēju nodrošināšana jauniešiem (apzināti jauniešiem draudzīgi uzņēmēji un veidoti sarunu vakari, sadarbība ar	Izglītības pārvalde, bērnu/jauniešu	Ikgadēji	Pašvaldības budžets, ESI

NR.	RĪCĪBAS	SASNIEDZAMIE REZULTĀTI	ATBILDĪGIE IZPILDĪTĀJI	IZPILDES TERMIŅŠ	FINANŠU RESURSI UN AVOTI ¹
		novada uzņēmējiem; nodrošināt jauniešiem prakses/darba iespējas ne tikai vasarās, bet arī skolas laikā)	centri, uzņēmēji, NVO		fondi u.c. ārējais finansējums
		Attīstīt vietējā mēroga brīvprātīgo darbu, kā pirmās darba pieredzes iespēju			
		Popularizēt jauniešu uzņēmējdarbību (skolēnu mācību uzņēmumi u.c.)			
U.1.4. Īstenot ģimeņu atbalsta pasākumus					
R.1.4.1.	Ģimeņu piesaiste dzīvei novadā un atbalsts	Jaunu pašvaldības pakalpojumu ieviešana un esošo attīstība (ģimenēm un bērniem draudzīga vide, atbalsts ģimenes pieaugumam, brīvpusdienas, interešu izglītība un cits atbalsts, ieguldījumi infrastruktūrā u.c.)	VNP, Sociālais dienests, pagastu pārvaldes	2020.-2022.	Pašvaldības budžets, ESI fondi u.c. ārējais finansējums
		Veikta pieejamo atbalsta pasākumu un infrastruktūras popularizēšana			
		Organizēti izglītojoši pasākumi jaunajām ģimenēm			
U.1.5. Īstenot senioru politiku					
R.1.5.1.	Sociāli mazaizsargāto senioru atbalsta pasākumu īstenošana	Atbalsta sistēmas izveide sociāli mazaizsargātiem (t.sk., vientuļiem) senioriem	VNP, Sociālais dienests, pagastu pārvaldes, NVO	2020.-2022.	Pašvaldības budžets, ESI fondi u.c. ārējais finansējums
		Īstenota periodiska vientuļo senioru apsekošana, atbalsta vajadzību apzināšana			
		Sekmēta brīvprātīgo senioru iniciatīva un iesaiste sociālo jautājumu risināšanā (mājas vizišu organizēšana u.c.)			
R.1.5.2.	Senioru sabiedriskajā veicināšana iesaistes dzīvē	Izveidotas un uzturētas dienas centra telpas senioriem pēc nepieciešamības	VNP, Sociālais dienests, pagastu pārvaldes, NVO, izglītības iestādes	2020.-2026.	Pašvaldības budžets, ESI fondi u.c. ārējais finansējums
		Sniegts atbalsts dažādu senioriem piemērotu aktivitāšu organizēšanā			
		Attīstīta senioru iesaiste pašvaldības un iestāžu organizētos pasākumos, aktivitātēs (izglītības iestādēs u.c.)			
		Sekmēta senioru iesaiste vietējos un starptautiskos projektus prasmju un iemaņu attīstībai			
		Veicinātas senioru brīvprātīgās iniciatīvas novadā			

NR.	RĪCĪBAS	SASNIEDZAMIE REZULTĀTI	ATBILDĪGIE IZPILDĪTĀJI	IZPILDES TERMIŅŠ	FINANŠU RESURSI UN AVOTI ¹
RV2 Izglītība un prasmes					
U.2.1. Nodrošināt pieejamu un kvalitatīvu pirmsskolas, vispārējo un speciālo izglītību					
R.2.1.1.	Kvalitatīva pirmsskolas un vispārējās, speciālās izglītības piedāvājuma nodrošināšana	Īstenota pirmsskolas, vispārējās un speciālās izglītības kvalitātes stiprināšana	Izglītības pārvalde, izglītības iestādes	Ikgadēji	Pašvaldības budžets, ESI fondi u.c. ārējais finansējums
		Nodrošināta karjeras izglītības pieejamība			
		Attīstīta vides izglītība			
		Nodrošināts metodiskais atbalsts			
		Veicināta iekļaujošās izglītības pilnveide (izglītojamiem ar fiziska, garīga rakstura, uzvedības u.c. traucējumiem)			
		Nodrošināts atbalsta personāls			
R.2.1.2.	Mūsdienīga izglītības nozares pārvaldība un attīstība	Ieviesta un aktualizēta Rīcības programma izglītības kvalitātes nodrošināšanai	Izglītības pārvalde, izglītības iestādes	Ikgadēji	Pašvaldības budžets, ESI fondi u.c. ārējais finansējums
		Attīstīts efektīvs un pieejams izglītības iestāžu tīkls			
		Ieviesta izglītības kvalitātes vērtēšanas sistēma			
		Attīstīta dažāda veida izglītības iestāžu sadarbība izglītības piedāvājuma nodrošināšanā			
		Īstenota personāla kapacitātes celšana un motivācijas stiprināšana (rīkoti izglītības iestāžu darbinieku zināšanu, praktisko iemaņu pilnveidošanas, saliedēšanas, pasākumi; ieviesti motivējoši jaunu speciālistu piesaistes pasākumi u.c.)			
		Izstrādāti un ieviesti cilvēkresursu attīstību veicinoši projekti izglītības iestādēs			
		Īstenota koordinēta izglītības pasākumu un darbības plānošana			
U.2.2. Nodrošināt dažādotu un kvalitatīvu interešu un profesionālās ievirzes izglītību					
R.2.2.1.	Profesionālās ievirzes un interešu izglītības pakalpojumu attīstība	Īstenota profesionālās ievirzes un interešu izglītības pakalpojumu stiprināšana un attīstība (regulāra izvērtējuma veikšana, metodiskais atbalsts, ieviestas novitātes, vecāku un skolēnu aptaujāšana u.c.)	Izglītības pārvalde, izglītības iestādes	Ikgadēji	Pašvaldības budžets, ESI

NR.	RĪCĪBAS	SASNIEDZAMIE REZULTĀTI	ATBILDĪGIE IZPILDĪTĀJI	IZPILDES TERMIŅŠ	FINANŠU RESURSI UN AVOTI ¹
		Nodrošinātas vajadzībām atbilstošas interešu un profesionālās ievirzes izglītības iespējas, ieviestas jaunas programmas, pulciņi, u.c. (piemēram, datorika, robotika, arī pirmsskolas vecuma izglītojamiem)			fondi u.c. ārējais finansējums
		Īstenota personāla kapacitātes celšana un motivācijas stiprināšana (rīkoti izglītības iestāžu darbinieku zināšanu, praktisko iemaņu pilnveidošanas, saliedēšanas, pasākumi; ieviesti motivējoši jaunu speciālistu piesaistes pasākumi u.c.)			
		Veicināta starptautiskās sadarbības attīstība, pedagogu un izglītojamo iesaiste projektos u.tml.			

U.2.3. Pilnveidot un attīstīt prasmes un iemaņas dažādām mērķa grupām

R.2.3.1.	Mūžizglītības atbalsts un nodrošināšana	Nodrošināts sabiedrības vajadzībām un iespējām atbilstošs mūžizglītības piedāvājums	Attīstības nodaļa, Ventspils Mūžizglītības centrs, Izglītības pārvalde	Ikgadēji	Pašvaldības budžets, ESI fondi u.c. ārējais finansējums
		Nodrošinātas atbalsta iespējas mūžizglītības apguves finansēšanā			
		Pieejama informācija un aktualitātes par mūžizglītības piedāvājumu novada tīmekļa vietnē, sociālos tīklos, informatīvajā izdevumā, u.c.			
		Ieviestas jaunas, sabiedrībā pieprasītas neformālās izglītības programmas un pilnveidotas esošās iespējas			
R.2.3.2.	Mūžizglītības un neformālās izglītības nodrošināšana sociālā riska grupām	Nodrošinātas konsultācijas karjeras un izglītības izvēlēs	Attīstības nodaļa, Ventspils Mūžizglītības centrs, Izglītības pārvalde, NVO	Ikgadēji	Pašvaldības budžets, ESI fondi u.c. ārējais finansējums
		Pieejama informācija un aktualitātes par izglītības piedāvājumu novadā mājas lapā, sociālos tīklos, informatīvajā izdevumā u.c.			
R.2.3.3.	Mūžizglītības un neformālās izglītības materiāli tehniskās bāzes un infrastruktūras uzlabošana	Nodrošināta atbilstoša materiāli tehniskā bāze un infrastruktūra	Attīstības nodaļa, Ventspils Mūžizglītības centrs, Izglītības pārvalde, NVO	Ikgadēji	Pašvaldības budžets, ESI fondi u.c. ārējais finansējums

U.2.4. Pilnveidot izglītības iestāžu infrastruktūru un materiāli tehnisko bāzi

R.2.4.1.	Izglītības iestāžu un piegulošās teritorijas infrastruktūras pilnveide	Attīstīta un modernizēta izglītības iestāžu un piegulošās teritorijas infrastruktūra	Izglītības pārvalde, izglītības iestādes	2020.-2026.	Pašvaldības budžets, ESI fondi u.c. ārējais finansējums
		Ieviests un aktualizēts izglītības iestāžu infrastruktūras pilnveidošanas un renovācijas plāns			

NR.	RĪCĪBAS	SASNIEDZAMIE REZULTĀTI	ATBILDĪGIE IZPILDĪTĀJI	IZPILDES TERMIŅŠ	FINANŠU RESURSI UN AVOTI ¹
R.2.4.2.	Materiāli tehniskās bāzes nodrošināšana un uzlabošana atbilstoši īstenojamām izglītības programmām	Nodrošināta izglītības iestāžu materiāli tehniskās bāzes pilnveide un uzlabošana iespēju robežās	Izglītības pārvalde, izglītības iestādes	2020.-2026.	Pašvaldības budžets, ESI fondi u.c. ārējais finansējums
		Uzlabots informācijas tehnoloģiju nodrošinājums			
		Nodrošināts sporta u.c. fizisko aktivitāšu inventārs			
R.2.4.3.	Ugunsdrošības un signalizācijas sistēmas nodrošināšana atbilstoši prasībām	Nodrošinātas ugunsdrošības, signalizācijas, videonovērošanas sistēmas izglītības iestādēs	Izglītības pārvalde, izglītības iestādes, Komunālā nodaļa	2020.-2026.	Pašvaldības budžets, ESI fondi u.c. ārējais finansējums

RV3 Kultūra un kultūrvēsturiskais mantojums

U.3.1. Nodrošināt daudzpusīgu kultūras piedāvājumu

R.3.1.1.	Kvalitatīva un daudzpusīga kultūras piedāvājuma nodrošināšana	Nodrošināts kvalitatīvs un daudzpusīgs kultūras un atpūtas pasākumu piedāvājums dažādām iedzīvotāju grupām	Kultūras nodaļa, kultūras iestādes	Ikgadēji	Pašvaldības budžets, ESI fondi u.c. ārējais finansējums
		Veikta pasākumu izvērtēšana, pārmaiņu plānošana un ieviešana			
R.3.1.2.	Bibliotēku pakalpojumu attīstība un dažādošana	Pilnveidots bibliotēku sniegto pakalpojumu klāsts un kvalitāte	Kultūras nodaļa, bibliotēkas	2020.-2026.	Pašvaldības budžets, ESI fondi u.c. ārējais finansējums
		Saglabāts esošais bibliotēku tīkls un to pieejamība iedzīvotājiem			
		Notiek regulāra bibliotēkas darbinieku kvalifikācijas paaugstināšana (kursi, semināri, pieredzes apmaiņas braucieni, u.c.)		Ikgadēji	
R.3.1.3.	Novadpētniecības darbības attīstība	Nodrošināta novadpētniecības ekspozīciju darbība	Kultūras nodaļa, novadpētniecības ekspozīcijas kuratori	Ikgadēji	Pašvaldības budžets, ESI fondi u.c. ārējais finansējums
		Apkopoti novadpētniecības materiāli un veikta to digitalizācija			
		Pilnveidots novadpētniecības darbs			
		Attīstīta ekspozīciju un bibliotēku, kultūras namu sadarbība novadpētniecības darbā			
R.3.1.4.	Mūsdienīga kultūras darba vadība un attīstība	Izstrādāts kultūras attīstības plāns	Kultūras nodaļa, kultūras iestādes	2020.	Pašvaldības budžets
		Organizēti kultūras darbinieku profesionālās pilnveides un pieredzes apmaiņas pasākumi			
		Attīstīta dažāda veida kultūras iestāžu sadarbība kultūras piedāvājuma nodrošināšanā			
		Īstenota koordinēta kultūras pasākumu un amatiermākslas kolektīvu darbības plānošana			

NR.	RĪCĪBAS	SASNIEDZAMIE REZULTĀTI	ATBILDĪGIE IZPILDĪTĀJI	IZPILDES TERMIŅŠ	FINANŠU RESURSI UN AVOTI ¹
		Veicināta kultūras un tūrisma jomu sadarbība, organizējot uz kultūrtūrisma orientētus pasākumus Nodrošināta līdzdalība ārpus novada pasākumos un valsts un reģionālajos svētkos			
U.3.2. Uzlabot kultūras iestāžu infrastruktūru un materiāli tehnisko bāzi					
R.3.2.1.	Kultūras iestāžu infrastruktūras un materiāli tehniskās bāzes pilnveide	Pilnveidotas un modernizētas telpas un aprīkojums	Kultūras nodaļa, kultūras iestādes	2020.-2026.	Pašvaldības budžets, ESI fondi u.c. ārējais finansējums
		Atjaunota materiāli tehniskā bāze atbilstoši mūsdienu prasībām			
		Atbalsts amatiermākslas kolektīviem			
		Atjaunotas estrādes un labiekārtota to apkārtnē			
R.3.2.2.	Bibliotēku infrastruktūras un materiāli tehniskās bāzes pilnveide	Pilnveidotas, modernizētas, izremontētas telpas, to aprīkojums un mēbeles	Kultūras nodaļa, bibliotēkas	2020.-2026.	Pašvaldības budžets, ESI fondi u.c. ārējais finansējums
		Pieejamas mūsdienīgas informācijas tehnoloģijas, ātrs internets un aprīkojums			
		Nodrošināts kvalitatīvs bibliotēkas krājums dažādām mērķauditorijām un iedzīvotāju grupām, atbilstoši lasītāju interesēm			
		Izveidota mobilā bibliotēka			
U.3.3. Saglabāt un attīstīt kultūrvēsturisko mantojumu un tradīcijas					
R.3.3.1.	Nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšana un attīstība	Īstenota pastāvīga novada nemateriālā kultūras mantojuma apzināšana un saglabāšana, tas aktīvi tiek iesaistīts mūsdienīgā aprītē	Kultūras nodaļa, kultūras iestādes, izglītības iestādes, NVO	Ikgadēji	Pašvaldības budžets, ESI fondi u.c. ārējais finansējums
		Organizēta amatiermākslas kolektīvu darbība un attīstība			
		Sekmēta bērnu, jauniešu profesionāla iesaiste novada tradīciju un mantojuma saglabāšanā			
		Kultūras pasākumu ietvaros popularizētas latviskās tradīcijas			
		Veicināta novada iedzīvotāju iesaiste novada aktivitātēs un popularizēšanā			
R.3.3.2.	Lībiešu un suitu kultūrvēsturiskā	Sniegts atbalsts lībiešu un suitu nevalstiskajām organizācijām	Kultūras nodaļa, kultūras iestādes, novadpētniecības	Ikgadēji	Pašvaldības budžets, ESI
		Sekmēta lībiešu valodas apguve un saglabāšana (organizētas lekcijas, nometnes izglītojamiem, pasākumi pieaugušajiem u.c.)			

NR.	RĪCĪBAS	SASNIEDZAMIE REZULTĀTI	ATBILDĪGIE IZPILDĪTĀJI	IZPILDES TERMIŅŠ	FINANŠU RESURSI UN AVOTI ¹
	mantojuma saglabāšana un atbalsts	Kultūras pasākumu ietvaros popularizētas suitu un lībiešu tradīcijas	ekspozīcijas kuratori, NVO		fondi u.c. ārējais finansējums
U.3.4. Sekmēt kultūrvēsturiskā mantojuma apsaimniekošanu un aizsardzību					
R.3.4.1.	Kultūras pieminekļu apsaimniekošanas un aizsardzības sekmēšana	Īstenota kultūras pieminekļu apsaimniekošana un veicināta kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšana (t.sk., piemiņas vietu labiekārtošana)	Kultūras nodaļa, Komunālā nodaļa, pagastu pārvaldes, NVO	2020.-2026.	Pašvaldības budžets, ESI fondi u.c. ārējais finansējums
		Izstrādāta Popes muižas kompleksa attīstības koncepcija			
		Veicināta objektu iekļaušana tūrisma piedāvājumā un to popularizēšana			
RV4 Sports un veselīgs dzīvesveids					
U.4.1. Nodrošināt daudzveidīgas sporta un aktīvās atpūtas aktivitātes					
R.4.1.1.	Daudzveidīgu sporta un brīvā laika aktivitāšu nodrošināšana	Turpināt sporta un aktīvās atpūtas iespēju nodrošināšanu visām vecuma grupām (pasākumi bērniem; pasākumi jauniešiem; pasākumi ģimenēm; pasākumi senioriem; pasākumi citām iedzīvotāju grupām)	Izglītības iestādes, sporta organizatori, pagastu pārvaldes	Ikgadēji	Pašvaldības budžets, ESI fondi u.c. ārējais finansējums
		Organizētas sacensības komandu sporta spēļu veidos			
		Organizētas nodarbības un sacensības individuālajos sporta veidos			
		Esošās infrastruktūras (sporta zāles, trenāžieru zāles, u.c.) pieejamības uzlabošana ārpus normētā darba laika			
R.4.1.2.	Mūsdienīga sporta darba vadība un attīstība	Izstrādāta un ieviesta sporta nozares attīstības stratēģija	Izglītības iestādes, sporta organizatori, pagastu pārvaldes	2020.-2022.	Pašvaldības budžets
		Nodrošināti nozarē nodarbināto kapacitātes celšanas pasākumi (semināri, kursi, pieredzes apmaiņa, u.c.)			
		Īstenota mūsdienīga sporta nozares koordinācija		2020.-2026.	
		Īstenota sadarbība saskaņotā sporta pasākumu un aktivitāšu plānošanā			
U.4.2. Pilnveidot sporta un aktīvās atpūtas infrastruktūru un materiāli tehnisko bāzi					
R.4.2.1.	Sporta un aktīvās atpūtas infrastruktūras nodrošinājuma pilnveide un attīstība	Pilnveidota publiskā sporta un aktīvās atpūtas infrastruktūra ciemos	Izglītības iestādes, sporta organizatori, pagastu pārvaldes	2020.-2026.	Pašvaldības budžets, ESI fondi u.c. ārējais finansējums
		Īstenota sporta un aktīvās atpūtas infrastruktūras attīstība			

NR.	RĪCĪBAS	SASNIEDZAMIE REZULTĀTI	ATBILDĪGIE IZPILDĪTĀJI	IZPILDES TERMIŅŠ	FINANŠU RESURSI UN AVOTI ¹
			pārvaldes, Komunālā nodaļa		
R.4.2.2.	Sporta nozares attīstībai nepieciešamā inventāra iegāde	Nodrošināts mūsdienīgs, atbilstošs un pietiekošā daudzumā pieejams sporta inventārs	Izglītības iestādes, sporta organizatori, pagastu pārvaldes	Ikgadēji	Pašvaldības budžets, ESI fondi u.c. ārējais finansējums

U.4.3. Veicināt veselīgu dzīvesveidu

R.4.3.1.	Veselīga dzīvesveida paradumu aktivitāšu veicināšana	Īstenota koordinēta un saskaņota iedzīvotāju veselības veicināšanas programmas ieviešana	Izglītības iestādes, sporta organizatori, pagastu pārvaldes, Attīstības nodaļa	2020.- 2022. Ikgadēji	Pašvaldības budžets, ESI fondi u.c. ārējais finansējums
		Rikoti veselības veicināšanas pasākumi dažādām mērķa grupām			
		Organizētas veselīga dzīvesveida nometnes bērniem, jauniešiem			
		Uzlabota sadarbība starp novada izglītības iestādēm, ģimenes ārstu praksēm un Sociālo dienestu, NVO par veselīga uztura un veselīga dzīvesveida popularizēšanu, pasākumu rīkošanā			
		Veicināta veselīga uztura paradumu attīstība			
		Veicināta dažāda veida pašiniciatīva fizisko aktivitāšu piekļūšanā (novadā izveidotā infrastruktūra veicina iedzīvotāju pašiniciatīvas fiziskās aktivitātes, izveidojušās kopīgu interešu grupas)			

RV5 Sociālā aizsardzība un veselības aprūpe

U.5.1. Pilnveidot sociālās palīdzības un pakalpojumu nodrošinājumu un kvalitāti

R.5.1.1.	Kvalitatīvu sociālās palīdzības un pakalpojumu nodrošināšana un ieviešana	Nodrošināta sociālās palīdzības pasākumu un sociālo pakalpojumu sniegšana un pilnveide atbalstāmām mērķa grupām (mazaizsargātie iedzīvotāji, daudz bērnu ģimenes, bez vecāku gādības palikušie bērni un bērni bāreņi, ilgstošie bezdarbnieki, personas ar invaliditāti, pirmspensijas un pensijas vecuma personas, vientuļie seniori u.c.)	Sociālais dienests	2020.- 2026.	Pašvaldības budžets, ESI fondi u.c. ārējais finansējums
		Paplašināts sociālās palīdzības piedāvājums dažādām mērķa grupām (palīdzība krīzes situācijās ģimenēm ar bērniem, grūtibās nonākušiem iedzīvotājiem, personām ar garīga rakstura, funkcionāliem traucējumiem, senioriem u.c.)			
		Nodrošināts esošais un paplašināts sociālo pakalpojumu piedāvājums dažādām mērķa grupām (aprūpe mājās, higiēnas punkti,			

NR.	RĪCĪBAS	SASNIEDZAMIE REZULTĀTI	ATBILDĪGIE IZPILDĪTĀJI	IZPILDES TERMIŅŠ	FINANŠU RESURSI UN AVOTI ¹
		<p>multifunkcionālie dienas centri, sociālās dzīvojamās mājas, dzīvokļi, grupu dzīvokļi u.c.)</p> <p>Veikts regulārs preventīvais darbs ar dažādām riska grupām (rīkotas atbalsta grupas u.c. pasākumi, sniegts psihocosiālais atbalsts ilgstošajiem bezdarbniekiem)</p> <p>Īstenota sadarbība ar sociālo pakalpojumu sniedzējiem – NVO, pašvaldībām</p>			
R.5.1.2.	Mūsdienīga sociālā darba vadība un attīstība	<p>Izstrādāta un ieviesta Sociālā dienesta darbības un attīstības stratēģija</p> <p>Veikts iestādes darbības izvērtējums un īstenota pilnveide</p> <p>Nodrošināti nozarē nodarbināto kapacitātes un motivācijas celšanas pasākumi (semināri, kursi, pieredzes apmaiņa, supervīzijas, u.c.)</p> <p>Nodrošināts kvalitatīvs un pietiekošs speciālistu skaits sociālās palīdzības un pakalpojumu sniegšanai</p> <p>Veikta sociālās palīdzības sistēmas pilnveide, t.sk., veikts sociālo pabalstu sniegšanas izvērtējums un kritēriju maiņa</p>	Sociālais dienests	2020.-2022. Ikgadēji	Pašvaldības budžets
R.5.1.3.	Sabiedrības informēšanas un sociālās iekļaušanas attīstība	<p>Nodrošināta informācijas pieejamība un regulāra tās atjaunošana par sociālo palīdzību un pakalpojumiem novadā</p> <p>Veikta sabiedrības informēšana par iespējām sniegt atbalstu sociāli mazaizsargātiem iedzīvotājiem</p> <p>Īstenoti pasākumi sociālās iekļaušanas veicināšanai</p> <p>Veicināta sabiedrības integrācija, organizējot uz dažādām mērķa grupām orientētus pasākumus</p>	Sociālais dienests, sabiedrisko attiecību speciālists	Ikgadēji	Pašvaldības budžets, ESI fondi u.c. ārējais finansējums
R.5.1.4.	Sociālās uzņēmējdarbības attīstība	Īstenota sadarbība ar komersantiem sociālo pakalpojumu izveidē un nodrošināšanā (pašvaldības nodrošināta informācijas pieejamība par individuālā darba veicēja piedāvāto pakalpojumu iespējām senioriem u.tml.)	VNP, Attīstības nodaļa, Sociālais dienests	Ikgadēji	Pašvaldības budžets, ESI fondi u.c. ārējais finansējums
U.5.2. Veicināt iestāžu sadarbību drošības sajūtas uzlabošanā					
R.5.2.1.	Sadarbības veicināšana sociāli drošas vides nodrošināšanā	Īstenota profesionāļu komandas (Sociālais dienests, Bāriņtiesa, Valsts policija) darbība sociāli mazaizsargāto iedzīvotāju tiesību un interešu aizstāvības nodrošināšanai, risinot jautājumus par bērnu drošību un krīzes situācijas mazināšanu ģimenē	Sociālais dienests, Bāriņtiesa, pagastu pārvaldes	Ikgadēji	Pašvaldības budžets, ESI fondi u.c. ārējais finansējums

NR.	RĪCĪBAS	SASNIEDZAMIE REZULTĀTI	ATBILDĪGIE IZPILDĪTĀJI	IZPILDES TERMIŅŠ	FINANŠU RESURSI UN AVOTI ¹
		Veikta sociālo problēmu diagnosticēšana un preventīvo pasākumu realizēšana			
U.5.3. Pilnveidot sociālās palīdzības un pakalpojumu infrastruktūru un materiāli tehnisko bāzi					
U.5.3.1.	Sociālās palīdzības un pakalpojumu sniegšanai atbilstošu un piemērotu telpu un aprīkojuma nodrošināšana	Pilnveidota sociālo pakalpojumu nodrošināšanai nepieciešamā infrastruktūra un materiāli tehniskā bāze	Sociālais dienests, Komunālā nodaļa	2020.-2026.	Pašvaldības budžets, ESI fondi u.c. ārējais finansējums
		Īstenota sociālo dzīvokļu, grupu dzīvokļu, sociālo māju izveide un pieejamība atbilstoši vajadzībām			
		Nodrošināta atbilstoša piegulošā infrastruktūra un vides pieejamība			
		Sekmēta dienas centru pakalpojumu pieejamība un pilnveide sociālās atstumtības riskam pakļautām grupām bērniem ar īpašām vajadzībām			
U.5.4. Veicināt veselības aprūpes pakalpojumu un infrastruktūras pilnveidi					
R.5.4.1.	Veselības aprūpes pakalpojumu pieejamības pilnveide	Veicināta kvalitatīvu veselības aprūpes pakalpojumu nodrošināšana	VNP, pagastu pārvaldes	2020.-2026.	Pašvaldības budžets
		Sekmēta ģimenes ārstu pieejamība iedzīvotājiem ērtā laikā novada un vietējas nozīmes centros (informatīvs darbs)			
		Sekmēta jauno speciālistu piesaiste (informatīvs darbs)			
		Pieejami atbalsta instrumenti ģimenes ārstiem un pakalpojumu sniedzējiem (dzīvojamais fonds u.c. veida atbalsts)			
		Sekmēta aptieku pakalpojumu pieejamība novada un vietējas nozīmes centros			
R.5.4.2.	Veselības aprūpes pakalpojumu infrastruktūras un materiāli tehniskās bāzes pilnveide	Veicināta veselības aprūpes iestāžu infrastruktūras un materiāli tehniskās bāzes pilnveide	VNP, pagastu pārvaldes, Komunālā nodaļa	2020.-2026.	Pašvaldības budžets
RV6 Pārvaldība un sadarbība					
U.6.1. Nodrošināt efektīvu pašvaldības darbību un pakalpojumus					
R.6.1.1.	Sniegto publisko pakalpojumu kvalitātes paaugstināšana	Uzlabota pašvaldības pakalpojumu pieejamība un dažādība	VNP, izpilddirektors, pagastu pārvaldes	Ikgadēji	Pašvaldības budžets
		Uzlabota pašvaldības pakalpojumu pieejamība pagastos (izziņas, reģistrācija u.tml.)			
		Ieviesti jauni un pilnveidoti esošie e-pakalpojumi			

NR.	RĪCĪBAS	SASNIEDZAMIE REZULTĀTI	ATBILDĪGIE IZPILDĪTĀJI	IZPILDES TERMIŅŠ	FINANŠU RESURSI UN AVOTI ¹
		Ieviesti labas pārvaldības principi iedzīvotāju apkalpošanā			
		Veicināta savstarpējā sadarbība ar valsts iestādēm, uzlabojot pakalpojumu sniegšanas kvalitāti iedzīvotājiem			
R.6.1.2.	Pašvaldības darbinieku kapacitātes paaugstināšana	Īstenoti personāla kvalifikācijas paaugstināšanas un profesionālo prasmju pilnveidošanas pasākumi (kursi, semināri, pieredzes apmaiņa, valodu apguve, profesionālās, komunikācijas, sadarbības, datorlietošanas prasmes, efektīva laika plānošana, stresa vadība, supervīzija u.c.)	VNP, izpilddirektors	Ikgadēji	Pašvaldības budžets
		Veikta pašvaldības administrācijas un iestāžu personāla un funkciju izvērtēšana (veikta darbinieku novērtēšana; veikta funkciju un amatu aprakstu pārskatīšana)		2020.-2021.	
R.6.1.3.	Efektīvas pašvaldības pārvaldes darba īstenošana	Izvērtēta pagastu pārvalžu darbība un funkcijas, veiktas pārmaiņas	VNP, izpilddirektors, pagastu pārvaldes	2020.-2021.	Pašvaldības budžets
		Ikgadēji rīkotas sanāksmes pagastu pārvaldēs, iestādēs, administrācijas vadošiem darbiniekiem pārrunājot īstenoto, sasāpējušos jautājumus u.tml.		Ikgadēji	
		Organizētas deputātu tikšanās pagastos ar pārvaldes vadītājiem, iestāžu darbiniekiem, biedrību vadītājiem, lai apzinātu un sadalītu prioritātes nepieciešamajiem veicamajiem darbiem novadā			
		Īstenota informācijas sniegšana iestādēm, struktūrvienībām, deputātiem par administrācijas vadošo darbinieku plānotajiem darbiem un paveikto darbu analīzi gada vai divu gadu griezumā			
R.6.1.4.	Pašvaldības struktūru iekšējās sadarbības uzlabošana	Pilnveidota informācijas aprīte un komunikācija pašvaldības iestādēs, struktūrvienībās u.c.	VNP, izpilddirektors	Ikgadēji	Pašvaldības budžets
		Organizētas vispārējās kopīgas darbinieku, vadības sanāksmes			
		Organizētas regulāras starpnozaru speciālistu sanāksmes			
		Organizēti pasākumi pašvaldības komandas saliedēšanai un motivēšanai			
R.6.1.5.	Efektīvas pašvaldības pārvaldes plānošanas īstenošana	Nodrošināta ES projektu izstrādei un realizēšanai nepieciešama pašvaldības kapacitāte	VNP, Attīstības nodaļa	Ikgadēji	Pašvaldības budžets
		Pastāvīgi veikta projektu sagatavošana finansējuma piesaistei, projektu īstenošana			
		Veikta attiecīgo nozaru profesionāļu iesaistīšana attīstības projektu veidošanas procesos			

NR.	RĪCĪBAS	SASNIEDZAMIE REZULTĀTI	ATBILDĪGIE IZPILDĪTĀJI	IZPILDES TERMIŅŠ	FINANŠU RESURSI UN AVOTI ¹
		Veikta pašvaldības plānošanas dokumentu izstrāde un ieviešana, to monitorings			
		Īstenota pašvaldības speciālistu informēšana par attiecīgās nozares attīstības prioritātēm un virzības mērķiem			
R.6.1.6.	Pašvaldības infrastruktūras un materiāli tehniskās bāzes pilnveide	Pilnveidota pašvaldības administrācijas un pagasta pārvalžu infrastruktūras un materiāli tehniskā bāze	Izpilddirektors, Komunālā nodaļa	2020.-2026.	Pašvaldības budžets, ESI fondi u.c. ārējais finansējums
		Veikta pašvaldības ēku kapacitātes un tehniskā stāvokļa uzlabošana (t.sk., vides pieejamība)			
U.6.2. Nodrošināt ārējo sadarbību un komunikāciju					
R.6.2.1.	Iedzīvotāju iesaistes veicināšana sabiedrisko procesu aktivitātēs	Izstrādāts un ieviests sabiedrības iesaistes, līdzdalības pasākumu plāns	VNP, izpilddirektors, pagastu pārvaldes, sabiedrisko attiecību speciālists	2020.-2022. Ikgadēji	Pašvaldības budžets
		Rikotas regulāras iedzīvotāju sapulces, tikšanās, forumi			
		Pilnveidota publiskās apspriešanas procesa organizēšana pašvaldībā, plašākam sabiedrības lokam iesaistoties lēmumu pieņemšanā			
		Veikta sabiedrības viedokļa apzināšana (vajadzība, lietderība, samērīgums) pirms lēmumu pieņemšanas par lielu projektu īstenošanu			
		Organizēta iedzīvotāju anketēšana dažādās jomās (par pakalpojumu pieejamību un kvalitāti, pašvaldības darbu u.c.) vismaz reizi trīs gados			
		Organizētas pašvaldības vadības izbraukumu dienas pagastos un pilsētā			
		Sekmēta iedzīvotāju iesaiste pagastu pārvaldnieku izvēlē (vietējās vēlēšanas, u.tml.)			
R.6.2.2.	Sabiedrības informēšanas pasākumu pilnveide	Veikta pastāvīga pašvaldības tīmekļa vietnes pilnveide un informācijas aktualizēšana	VNP, pagastu pārvaldes, sabiedrisko attiecību speciālists, izdevuma redaktors	Ikgadēji	Pašvaldības budžets
		Organizēti pasākumi iedzīvotāju informētības par pašvaldības darbu nodrošināšanai			
		Iedzīvotāju informēšanā par novada aktualitātēm izmantoti sociālie tīkli un jaunākās tehnoloģijas			
		Nodrošināta kvalitatīva pašvaldības informatīvā izdevuma „Ventspils Novadnieks” izdošana un nogādāšana pie iedzīvotājiem			
		Īstenota Ventspils novada teritorijas zīmola attīstība		2020.-2022.	
R.6.2.3.		Uzlabota sadarbība ar kaimiņu pašvaldībām, plānošanas reģionu		Ikgadēji	

NR.	RĪCĪBAS	SASNIEDZAMIE REZULTĀTI	ATBILDĪGIE IZPILDĪTĀJI	IZPILDES TERMIŅŠ	FINANŠU RESURSI UN AVOTI ¹
	Pašvaldības sadarbības veicināšana ar iestādēm un ārējiem sadarbības partneriem	Realizēti pārrobežu sadarbības projekti dažādās jomās	VNP, izpilddirektors		Pašvaldības budžets, ESI fondi u.c. ārējais finansējums
Veicināta starptautiskā sadarbība, sadraudzība					
Regulāri organizēti pieredzes apmaiņas pasākumi / komandējumi Latvijā un sadraudzības pašvaldībās					

VTP2 ILGTSPĒJĪGA DZĪVES VIDE UN DROŠA INFRASTRUKTŪRA

RV7 Mobilitāte

U.7.1. Uzlabot transporta infrastruktūru un satiksmes drošību

R.7.1.1.	Pašvaldības transporta infrastruktūras apsaimniekošana un uzlabošana	Izstrādāta pašvaldības ceļu, ielu, pagalmu pilnveides un labiekārtošanas programma	VNP, izpilddirektors, Komunālā nodaļa, pagastu pārvaldes	2020. Ikgadēji	Pašvaldības budžets, ESI fondi u.c. ārējais finansējums
		Veikta pašvaldības ceļu un ielu uzturēšana (t.sk., greiderēšana, malu apļaušana, pretputekļu apstrāde u.c.)			
		Veikta pašvaldības transporta infrastruktūras (ceļu, ielu un tiltu) infrastruktūras atjaunošana			
		Sekmēt publiskās privātās partnerības attīstību pašvaldības transporta infrastruktūras apsaimniekošanā			
R.7.1.2.	Valsts transporta infrastruktūras apsaimniekošanas un uzlabošanas sekmēšana	Panākta valsts vietējās nozīmes autoceļu stāvokļa uzlabošana, sadarbībā ar Satiksmes ministriju, AS "Latvijas valsts ceļi"	Izpilddirektors	2020.- 2026.	Valsts budžets
		Veikta regulāra komunikācija starp pašvaldību un valsts autoceļu uzturētājiem, atbildīgajiem			
R.7.1.3.	Satiksmes drošības uzlabošana	Īstenoti gājēju, velobraucēju un autovadītāju drošības uzlabošanas pasākumi (satiksmes mierināšanas pasākumi, gājēju pārejas, barjeras, uzstādītās ceļa un brīdinājuma zīmes u.c.)	Izpilddirektors, Komunālā nodaļa, pagastu pārvaldes	2020.- 2026.	Pašvaldības budžets, ESI fondi u.c. ārējais finansējums
		Izbūvēti jauni un pilnveidoti esošie gājēju un velo ceļi			
R.7.1.4.	Apgaismojuma ierīkošana un modernizācija	Veikta ielu apgaismojuma ierīkošana un modernizācija pēc vajadzības ciemos un pilsētā	Izpilddirektors, Komunālā nodaļa, pagastu pārvaldes	2020.- 2026.	Pašvaldības budžets, ESI fondi u.c. ārējais finansējums
		Veikta ielu un publisko telpu apgaismošana, pielietojot energoefektivitātes principus			

NR.	RĪCĪBAS	SASNIEDZAMIE REZULTĀTI	ATBILDĪGIE IZPILDĪTĀJI	IZPILDES TERMIŅŠ	FINANŠU RESURSI UN AVOTI ¹
U.7.2. Sekmēt savienojumu un mobilitātes punktu attīstību					
R.7.2.1.	Videi draudzīgāku transporta pakalpojumu attīstības veicināšana	Izveidotas elektrouzlādes stacijas u.c.	VNP, Komunālā nodaļa, pagastu pārvaldes	2022.-2026.	Pašvaldības budžets, ESI fondi u.c. ārējais finansējums
R.7.2.2.	Savienojumu starp pagastiem un apkārtnējam pašvaldībām izveide	Sekmēta savienojuma izveide starp Vārves un Tārgales/ Piltenes pagastiem	VNP, izpilddirektors, Komunālā nodaļa	2022.-2026.	Pašvaldības budžets, ESI fondi u.c. ārējais finansējums
U.7.3. Veicināt pasažieru pārvadājumu pieejamības attīstību					
R.7.3.1.	Sabiedriskā transporta pieejamība un kustības grafiku izvērtēšana un uzlabošana	Sekmēta sabiedriskā transporta pakalpojuma pieejamības un kvalitātes uzlabošana (t.sk., uzņēmēju atbalstam darbaspēka pārvadāšanai) Sekmēta jaunu pasažieru pārvadājumu pakalpojumu izveide	VNP, Izpilddirektors	2020.-2022.	Pašvaldības budžets, ESI fondi u.c. ārējais finansējums
R.7.3.2.	Sabiedriskā transporta pieturvietu infrastruktūras uzlabošana	Sekmēta sabiedriskā transporta pieturvietu infrastruktūras pilnveide (atjaunotas pieturvietas, apgaismojums, droša nokļūšana, labierīcības u.c.) sadarbībā ar ceļu uzturētājiem	VNP, izpilddirektors, Komunālā nodaļa, pagastu pārvaldes	2020.-2026.	Pašvaldības budžets, ESI fondi u.c. ārējais finansējums
RV8 Drošība					
U.8.1. Uzlabot sabiedrisko kārtību un pilnveidot drošības infrastruktūru					
R.8.1.1.	Sabiedriskās kārtības un drošības uzlabošana	Nodrošināta pašvaldības saistošo noteikumu īstenošana un ievērošanas uzraudzība	VNP, izpilddirektors, pagastu pārvaldes, sabiedrisko attiecību speciālists	Ikgadēji	Pašvaldības budžets, ESI fondi u.c. ārējais finansējums
		Īstenota iedzīvotāju informēšana un līdziesaiste sabiedriskās drošības jautājumos (izglītojošie pasākumi izglītības iestādēs, informācijas pieejamība pašvaldības informācijas kanālos u.c.)			
		Īstenota videonovērošanas sistēmas izveide un pilnveide ciemos, pilsētā		2020.-2023.	
R.8.1.2.	Brīvprātīgo ugunsdzēsēju darbības attīstība	Sekmēta esošo brīvprātīgo ugunsdzēsēju biedrību attīstība un jaunu darbības uzsākšana	VNP, izpilddirektors, pagastu pārvaldes	2020.-2026.	Pašvaldības budžets, ESI fondi u.c. ārējais finansējums
		Nodrošinātas mācības brīvprātīgiem ugunsdzēsējiem (iedzīvotājiem)			
		Veicināta ugunsdzēsības aprīkojuma nodrošināšana un pilnveide			

NR.	RĪCĪBAS	SASNIEDZAMIE REZULTĀTI	ATBILDĪGIE IZPILDĪTĀJI	IZPILDES TERMIŅŠ	FINANŠU RESURSI UN AVOTI ¹
RV9 Inženierinfrastruktūra					
U.9.1. Attīstīt pašvaldības inženierinfrastruktūru un pakalpojumus					
R.9.1.1.	Centralizētās siltumapgādes sistēmu infrastruktūras attīstība	Veikta siltumapgādes sistēmu pilnveide un modernizācija	Izpilddirektors, Komunālā nodaļa, pagastu pārvaldes, SIA "VNK Serviss"	2020.-2026.	Pašvaldības budžets, ESI fondi u.c. ārējais finansējums
		Veikta katlu māju atjaunošana un modernizācija, efektīvizēta siltumenerģijas ražošana			
		Siltumapgādes sistēmās izmantoti videi draudzīgi atjaunojamie energoresursi			
R.9.1.2.	Ūdensapgādes sistēmu un pakalpojumu uzlabošana	Renovētas un paplašinātas ūdensapgādes sistēmas ciemos, pilsētā	Izpilddirektors, Komunālā nodaļa, pagastu pārvaldes, SIA "VNK Serviss"	2020.-2026.	Pašvaldības budžets, ESI fondi u.c. ārējais finansējums
		Nodrošināts kvalitatīvs dzeramais ūdens no centralizētiem ūdensapgādes tīkliem			
		Izveidota atbalsta sistēma individuālo māju pieslēgšanās centralizētajai ūdensapgādei veicināšanai			
		Veicināta dzeramā ūdens racionāla izmantošana, samazinot tā zudumus			
Ārējo ugunsdzēsības tīklu inventarizācija un pilnveide					
R.9.1.3.	Notekūdeņu savākšanas sistēmu un pakalpojumu uzlabošana	Renovētas un paplašinātas notekūdeņu savākšanas sistēmas ciemos, pilsētā	VNP, Komunālā nodaļa, pagastu pārvaldes, SIA "VNK Serviss"	2020.-2026.	Pašvaldības budžets, ESI fondi u.c. ārējais finansējums
		Uzlabota notekūdeņu apsaimniekošanas kvalitāte, uzskaites sistēma			
		Izveidota atbalsta sistēma individuālo māju pieslēgšanās centralizētajai kanalizācijai veicināšanai			
		Veikta notekūdeņu attīrīšanas iekārtu pārbūve			
		Izveidots dūņu kompostēšanas laukums			
		Apsaimniekotas esošās lietus ūdens kanalizācijas sistēmas un izbūvētas jaunas, veikta atdalīšana no sadzīves kanalizācijas			
Veikti pasākumi decentralizēto kanalizācijas sistēmu uzraudzībai (pieņemti saistošie noteikumi u.c.)					
R.9.1.4.	Pašvaldības meliorācijas sistēmu infrastruktūras sakārtošana	Veikta pašvaldības, t.sk. pašvaldības nozīmes, koplietošanas meliorācijas sistēmu atjaunošana vai pārbūve pašvaldības administratīvajā teritorijā	VNP, izpilddirektors, Komunālā nodaļa, pagastu pārvaldes	2020.-2026.	Pašvaldības budžets, ESI fondi u.c. ārējais finansējums
		Noskaidrotas meliorācijas un apūdeņošanas sistēmu vajadzības un sniegts atbalsts uzlabošanā un ieviešanā (lauksaimniekiem, apdzīvotās vietās, ceļu malās)			

NR.	RĪCĪBAS	SASNIEDZAMIE REZULTĀTI	ĀTBILDĪGIE IZPILDĪTĀJI	IZPILDES TERMIŅŠ	FINANŠU RESURSI UN AVOTI ¹
U.9.2. Sekmēt publiskās inženiertehniskās infrastruktūras uzlabošanu					
R.9.2.1.	Elektroapgādes infrastruktūras attīstība	Sekmēts elektroapgādes infrastruktūras izbūves un pilnveides process (atbalsts vajadzību un problēmvietau apzināšanā, projektēšanas un izbūves procesā, trašu tīrīšanas darbu saskaņošanā u.c.)	VNP, izpilddirektors, Komunālā nodaļa, pagastu pārvaldes	2020.-2026.	Pašvaldības budžets
R.9.2.2.	Sakaru infrastruktūras attīstība	Sekmēta kvalitatīva sakaru pieejamība	VNP, izpilddirektors, Komunālā nodaļa, pagastu pārvaldes	2020.-2026.	Pašvaldības budžets, ESI fondi u.c. ārējais finansējums
		Pieejamas iespējas pieslēgties optiskiem kabeļiem un izmantot internetu			
		Izveidoti jauni interneta publiskās pieejas punkti, modernizēta esošo interneta pieejas punktu infrastruktūra			
U.9.3. Veicināt ilgtspējīgu atkritumu apsaimniekošanu					
R.9.3.1.	Atkritumu šķirošanas un savākšanas pakalpojumu nodrošināšana	Nodrošināta atkritumu savākšana publiskā ārtelpā	VNP, pagastu pārvaldes, atkritumu apsaimniekotājs	2020.-2026.	Pašvaldības budžets, ESI fondi u.c. ārējais finansējums
		Nodrošinātas dalītās atkritumu savākšanas iespējas Ventspils novada iedzīvotājiem, palielināts šķirotu atkritumu savākšanas punktu skaits novadā			
		Sadarbībā ar atkritumu apsaimniekotāju organizēta regulāra lielgabarīta un bīstamo atkritumu un sadzīves iekārtu savākšana			
		Pieaug šķirotu atkritumu daudzums novadā			
R.9.3.2.	Ilgspējīgas atkritumu apsaimniekošanas veicināšana	Sekmēta inovatīvu un ilgtspējīgu atkritumu apsaimniekošanas metožu ieviešana	VNP, pagastu pārvaldes, atkritumu apsaimniekotājs	2020.-2026.	Pašvaldības budžets, ESI fondi u.c. ārējais finansējums
		Sekmēta sabiedrības izglītošana ilgtspējīgā atkritumu apsaimniekošanā, šķirošanā			
		Pieaug šķirotu atkritumu daudzums novadā			
U.9.4. Uzlabot kapsētu teritoriju apsaimniekošanu un apbedīšanas sistēmu					
R.9.4.1.	Kapsētu teritoriju uzlabošanas pasākumi	Īstenota pašvaldības kapsētu teritoriju apsaimniekošana un sakārtošana (piekļuves uzlabošana, celiņu segumu atjaunošana, zaļās atkritumu masas savākšanas pilnveide, ūdens ņemšanas vietas, informatīvās infrastruktūras atjaunošana u.c.)	Izpilddirektors, Komunālā nodaļa, pagastu pārvaldes, kapsētu uzraugi	Ikgadēji	Pašvaldības budžets, ESI fondi u.c. ārējais finansējums
		Izvērtēta un pēc nepieciešamības veikta kapsētu teritoriju paplašināšana		2020.-2026.	
		Uzbūvēta kapliča Popes pagastā			

NR.	RĪCĪBAS	SASNIEDZAMIE REZULTĀTI	ATBILDĪGIE IZPILDĪTĀJI	IZPILDES TERMIŅŠ	FINANŠU RESURSI UN AVOTI ¹
		Īstenota Traģēdijas kapu Zlēku pagastā labiekārtojuma projekta realizācija			
		Īstenota Ragavkalna kapu Zlēku pagastā paplašināšanas projekta izstrāde un realizācija			
R.9.4.2.	Ar apbedīšanu saistīto pakalpojumu organizēšana un pilnveide	Nodrošināta informācija par kapsētu izmantošanas kārtību pašvaldības tīmekļa vietnē	VNP, pagastu pārvaldes, kapsētu uzraugi	Ikgadēji	Pašvaldības budžets
		Veikta kapsētu digitalizācija, izveidotas kapu grāmatu elektroniskās datu bāzes		2020.-2022.	

RV10 Mājokļi un nekustamais īpašums

U.10.1. Veicināt mājokļu pieejamību un uzlabot daudzdzīvokļu ēku un to piegulošo teritoriju apsaimniekošanu

R.10.1.1.	Mājokļu pieejamības veicināšana	Izstrādātas pašvaldības dzīvojamā fonda attīstības un apsaimniekošanas vadlīnijas	VNP, Komunālā nodaļa, Attīstības nodaļa, SIA "VNK serviss"	2020.-2026.	Pašvaldības budžets, ESI fondi u.c. ārējais finansējums
		Ieviesta mājokļa atbalsta sistēma dažādām mērķa grupām (ģimenēm ar bērniem, jauniešiem, nozarēs pieprasīto specialitāšu pārstāvjiem, sociāli mazaizsargātiem iedzīvotājiem u.c.)			
		Veiktas revīzijas pašvaldības nekustamajos īpašumos, izvērtējot, kur ir iespēja izveidot dzīvokļus, kur telpas uzņēmējiem u.tml.			
		Veikta dzīvojamā fonda atjaunošana un uzlabošana			
R.10.1.2.	Daudzdzīvokļu ēku un to piegulošo teritoriju apsaimniekošanas veicināšana	Sekmēta daudzdzīvokļu namu apsaimniekošanas biedrību darbība (informatīvs, konsultatīvs u.c. veida atbalsts)	VNP, SIA "VNK serviss", Komunālā nodaļa	2020.-2026.	Pašvaldības budžets, ESI fondi u.c. ārējais finansējums
		Sniegts atbalsts daudzdzīvokļu dzīvojamo māju iekšpagalmu sakārtošanā (apstādījumi, stāvvietas, energoefektīvs apgaismojums u.c.)			
R.10.1.3.	Komunālo pakalpojumu pilnveide	Uzlabota pašvaldības sniegto komunālo pakalpojumu pieejamība un kvalitāte	VNP, SIA "VNK serviss", Komunālā nodaļa	2020.-2026.	Pašvaldības budžets, ESI fondi u.c. ārējais finansējums
		Ieviesti jauni komunālie pakalpojumi			
		Veikts pakalpojumu groza izvērtējums un attīstīta sadarbība ar ārpusvaldības pakalpojumu sniedzējiem			
		Veikta komunālo pakalpojumu izmaksu efektivizācija, tarifu pielāgošana			
		Nodrošināta sekmīga sadarbība ar Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisiju siltumapgādes tarifa izstrādē			
		Ieviesti bezskaidras naudas norēķini			

NR.	RĪCĪBAS	SASNIEDZAMIE REZULTĀTI	ATBILDĪGIE IZPILDĪTĀJI	IZPILDES TERMIŅŠ	FINANŠU RESURSI UN AVOTI ¹
		Izveidots un uzturēts klientu portāls			
		Izveidots 24/7 Avārijas dienests			
R.10.1.4.	Komunālo pakalpojumu sniedzēja darbības pilnveide	Efektivizēta un pilnveidota materiāli tehniskā bāze, kas nodrošina pagastu pārvalžu komunālo saimniecību	VNP, SIA "VNK serviss", Komunālā nodaļa, pagastu pārvaldes	Ikgadēji	Pašvaldības budžets
		Veicināta efektīvāka materiāli tehniskās bāzes un cilvēkresursu izmantošana (t.sk., starp pagastiem)			
		Veikta dokumentu aprites sistēmas uzlabošana un dokumentu digitalizēšana			
		Veicināta personāla attīstība un nodrošināta konkurētspējīga darba vide (modernas darba metodes, produktivitātes celšana - darba apjoma paaugstināšana uz strādājošo, kapacitātes celšana - apmācības, semināri u.c., konkurētspējīgs atalgojums)			
U.10.2. Sekmēt energoefektivitātes paaugstināšanu un pašvaldības īpašumu pārvaldību					
R.10.2.1.	Energoefektivitātes projektu izstrādes un īstenošanas sekmēšana	Īstenota pašvaldībai piederošo ēku energoefektivitātes paaugstināšana un atjaunošana, funkcionalitātes uzlabošana	VNP, izpilddirektors, Komunālā nodaļa, pagastu pārvaldes, SIA "VNK serviss"	2020.-2026.	Pašvaldības budžets, ESI fondi u.c. ārējais finansējums
		Īstenoti plānveidīgi energoefektīvi pasākumi pašvaldības ēkās (t.sk. energoaudits, pasākumu plānu izstrāde, pasākumu plānu īstenošana, pasākumu monitoringi u.c.)			
		Veicināta daudzdzīvokļu dzīvojamo māju siltināšanas projektu realizācija (atbalsta instrumentu izveide, iedzīvotāju motivēšana, informēšana)			
R.10.2.2.	Pašvaldības nekustamo īpašumu apsaimniekošanas veicināšana	Ieviesta pašvaldības nekustamo īpašumu apsaimniekošanas politika	VNP, Komunālā nodaļa, pagastu pārvaldes, SIA "VNK serviss"	2020.-2026.	Pašvaldības budžets, ESI fondi u.c. ārējais finansējums
		Īstenota pašvaldībai piederošo graustu apsaimniekošana			
		Nodrošināta vides pieejamība pie pašvaldības ēkām un publiskām teritorijām			
		Pilnveidota un uzturēta datu bāze par nomai/izsolei pieejamiem pašvaldības nekustamajiem īpašumiem			
R.10.2.3.	Alternatīvo energoresursu izmantošanas sekmēšana	Sekmēta atjaunojamo energoresursu izmantošana siltumenerģijas un elektroenerģijas iegūšanai pašvaldības ēku apsaimniekošanā un nodrošināšanā	VNP, izpilddirektors,	Ikgadēji	Pašvaldības budžets, ESI

NR.	RĪCĪBAS	SASNIEDZAMIE REZULTĀTI	ATBILDĪGIE IZPILDĪTĀJI	IZPILDES TERMIŅŠ	FINANŠU RESURSI UN AVOTI ¹
		Sekmēta alternatīvo energoresursu ieguves projektu attīstītāju un sabiedrības sadarbība, interešu saskaņošana	Komunālā nodaļa, pagastu pārvaldes		fondi u.c. ārējais finansējums

U.10.3. Veicināt neapsaimniekoto īpašumu un degradēto teritoriju apsaimniekošanu un revitalizāciju

R.10.3.1.	Privāto īpašumu sakārtošanas veicināšana	Regulāri atjaunots nesakopto, degradēto teritoriju un graustu saraksts	Izpilddirektors, Būvvalde, Komunālā nodaļa, pagastu pārvaldes	Ikgadēji	Pašvaldības budžets, ESI fondi u.c. ārējais finansējums
		Veicināta nesakopto privāto īpašumu apsaimniekošana (informatīvais darbs, vēstules u.c. aktivitātes)			
		Organizēta vides un ainavu degradējošo objektu sakārtošana			

RV11 Vide un publiskā ārtelpa

U.11.1. Sekmēt dabas resursu ilgtspējīgu izmantošanu

R.11.1.1.	Dabas resursu ilgtspējīga apsaimniekošana	Veikta īpaši aizsargājamo dabas teritoriju apsaimniekošana un saglabāšana (atkritumu vākšana, infrastruktūras uzturēšana un attīstība, dabas postījumu seku novēršana u.c.)	VNP, Nekustamo īpašumu nodaļa, nekustamo īpašumu īpašnieki. Sadarbība ar Dabas aizsardzības pārvaldi	Ikgadēji	Pašvaldības budžets, ESI fondi u.c. ārējais finansējums
		Veikta dabas vērtību, kuras atrodas ārpus īpaši aizsargājamām dabas teritorijām, saglabāšana un apsaimniekošana			
		Veikta resursu apsaimniekošanas sistematizācija, pilnveidota informācijas uzkrāšana			
R.11.1.2.	Dabas resursu ilgtspējīga pārvaldība	Izstrādāti mežu apsaimniekošanas plāni visiem pašvaldības īpašumā esošiem mežiem	VNP, Nekustamo īpašumu nodaļa, nekustamo īpašumu īpašnieki. Sadarbība ar Dabas aizsardzības pārvaldi.	2020.-2026.	Pašvaldības budžets, ESI fondi u.c. ārējais finansējums
		Veicināta dabas aizsardzības plānu izstrāde īpaši aizsargājamām dabas teritorijām, t.sk., arī novada nozīmes aizsargājamām dabas teritorijām			
		Veikta dabas resursu apzināšana, izpēte un novērtējums			
		Attīstīta materiāli tehniskā bāze dabas resursu kontroles un aizsardzības pasākumu nodrošināšanai			
R.11.1.3.	Baltijas jūras piekrastes apsaimniekošana un attīstība	Izstrādāts piekrastes apsaimniekošanas plāns	VNP, pagastu pārvaldes, Komunālā nodaļa	2020.	Pašvaldības budžets, ESI fondi u.c. ārējais finansējums
		Īstenoti piekrastes apsaimniekošanas pasākumi			
		Īstenoti pasākumi antropogēnās slodzes ietekmes mazināšanai uz Baltijas jūras piekrastes aizsargjoslu		2021.-2026.	
		Izveidota un labiekārtota pludmales infrastruktūra atpūtas vietu pie jūras apmeklētājiem			

NR.	RĪCĪBAS	SASNIEDZAMIE REZULTĀTI	ATBILDĪGIE IZPILDĪTĀJI	IZPILDES TERMIŅŠ	FINANŠU RESURSI UN AVOTI ¹
		<p>Sekmēta piemērotas atpūtas infrastruktūras izveide piekrastē atbilstoši dabas aizsardzības prasībām (t.sk., atpūtas vietas, ugunsкура vietas, malkas novietnes, nojumes u.c.)</p> <p>Izveidoti kontroles mehānismi, lai mazinātu pārvietošanos krasta kāpu aizsargjoslā ar mehānizētiem transportlīdzekļiem</p> <p>Īstenoti erozijas risku mazināšanas pasākumi nozīmīgās vietās (gabionu izveide u.tml.)</p>			
U.11.2. Sekmēt vides aizsardzību un vides stāvokļa uzlabošanu					
R.11.2.1.	Vides stāvokļa uzlabošanas pasākumi	Veikts regulārs novada vides stāvokļa monitorings	VNP, Komunālā nodaļa, pagastu pārvaldes, Attīstības nodaļa	Ikgadēji	Pašvaldības budžets, ESI fondi u.c. ārējais finansējums
		Samazināta neattīrīto notekūdeņu negatīvā ietekme uz vidi			
		Veikti ūdens kvalitātes uzlabošanas pasākumi			
		Pēc vajadzības veiktas zinātniskās izpētes			
		Attīstīti materiāli tehniskā bāze vides aizsardzības un kontroles pasākumu nodrošināšanai			
		Sekmēta degradēto, piesārņoto un potenciāli piesārņoto teritoriju vides stāvokļa uzlabošanas pasākumi			
R.11.2.2.	Vides izglītības un informatīvu pasākumu organizēšana	Īstenoti regulāri sabiedrības informēšanas pasākumi par dabas resursu ilgtspējīgu izmantošanu, iespējām ieviest pārmaiņas ikdienas dzīvē u.tml.	VNP, izglītības iestādes, NVO	Ikgadēji	Pašvaldības budžets, ESI fondi u.c. ārējais finansējums
		Veicināta sabiedrības apziņas līmeņa paaugstināšanās par vides aizsardzību (eko skolu programma u.c.)			
		Īstenota NVO iesaiste vides izglītības un informatīvu pasākumu organizēšanā			
R.11.2.3.	Raksturīgo ainavu atjaunošana un saglabāšana	Izvērtētas novada raksturīgās, vērtīgās ainavas, izstrādāts ainavu plāns	VNP, Komunālā nodaļa, pagastu pārvaldes	2020. 2020.- 2026.	Pašvaldības budžets, ESI fondi u.c. ārējais finansējums
		Iespēju robežās veikta vēsturisko ainavas vērtību atjaunošana			
		Veikta ainaviski vērtīgāko teritoriju izkopšana, krūmu likvidēšana, skatu atsegšana, ainavisko ceļu veidošana u.tml.			
		Sekmēta bioloģiski un ainaviski vērtīgo teritoriju saglabāšana novadā			
		Samazinātas invazīvo augu sugu teritorijas novadā			

NR.	RĪCĪBAS	SASNIEDZAMIE REZULTĀTI	ATBILDĪGIE IZPILDĪTĀJI	IZPILDES TERMIŅŠ	FINANŠU RESURSI UN AVOTI ¹
U.11.3. Uzlabot publiskās ārtelpas teritoriju pieejamību un labiekārtojumu					
R.11.3.1.	Publiskās ārtelpas teritoriju uzturēšana un attīstība	Nodrošināta ilgtspējīga zaļo un zilo teritoriju izmantošana un pieejamība	VNP, Komunālā nodaļa, pagastu pārvaldes, SIA "VNK serviss"	Ikgadēji	Pašvaldības budžets, ESI fondi u.c. ārējais finansējums
		Veicināta sabiedrības, nevalstiskā sektora, uzņēmēju iesaiste publiskās ārtelpas teritoriju uzturēšanā un attīstībā			
		Labiekārtotas esošās un izveidotas jaunas publiskās ārtelpas teritorijas ciemos, pilsētā		2020.-2026.	
		Labiekārtotas esošās un izveidotas jaunas dabas takas			
		Izveidoti un labiekārtoti esošie daudzfunkcionāli bērnu/jauniešu sporta un spēļu/rotaļu laukumi ciemos, pilsētā			
R.11.3.2.	Vizuālā tēla un noformējuma uzlabošana	Uzlabots novada vizuālais tēls (apstādījumi, labiekārtotas teritorijas pie pagastu pārvalžu ēkām, noformējums svētku laikā, vienota dizaina norādes, informatīvie ziņojumu dēļi u.c.)	VNP, Komunālā nodaļa, pagastu pārvaldes, SIA "VNK serviss"	2020.-2026.	Pašvaldības budžets, ESI fondi u.c. ārējais finansējums
		Izgatavoti un uzstādīti jauni stacionārie vides objekti novada vizuālā tēla pilnveidošanai un tūristu piesaistes veicināšanai			
		Veicināta sabiedrības, nevalstiskā sektora, uzņēmēju iesaiste teritorijas vizuālā tēla uzlabošanā			
R.11.3.3.	Informatīvās infrastruktūras attīstība	Izstrādātas un izvietotas vienotas informatīvās zīmes tūrisma un atpūtas objektiem, informatīvie ziņojumu dēļi	VNP, Komunālā nodaļa, pagastu pārvaldes, SIA "VNK serviss"	2020.-2021.	Pašvaldības budžets, ESI fondi u.c. ārējais finansējums
		Uzstādītas informatīvās zīmes par Baltijas jūras krasta kāpu aizsargjoslas teritoriju, ierobežojumiem tajā			
		Uzstādītas informatīvās zīmes par piekļuves iespējām Baltijas jūrai			
		Informatīvo zīmju/stendu uzstādīšana piekrastē, iekļaujot informāciju par operatīvo dienestu ierobežotajām iespējām ierasties 23 minūšu laikā un vēlamo rīcību nelaiemes gadījumos			
		Nodrošināta informatīvās infrastruktūras uzturēšana			
U.11.4. Sekmēt publisko ūdeņu apsaimniekošanas un piekļuves iespēju attīstību					
R.11.4.1.	Publisko ūdenstilpņu un ūdensteču apsaimniekošana	Izstrādāti publisko ūdens objektu ekspluatācijas un apsaimniekošanas noteikumi	VNP, pagastu pārvaldes, Nekustamo īpašumu nodaļa	2020.-2026.	Pašvaldības budžets, ESI fondi u.c. ārējais finansējums
		Veikti publisko ūdenstilpņu apsaimniekošanas pasākumi (attīrīšana no niedrēm, aizauguma u.c.)			
		Atjaunoti zivju resursi un nodrošināta to aizsardzība			

NR.	RĪCĪBAS	SASNIEDZAMIE REZULTĀTI	ATBILDĪGIE IZPILDĪTĀJI	IZPILDES TERMIŅŠ	FINANŠU RESURSI UN AVOTI ¹
R.11.4.2.	Piekļuves iespēju pie Baltijas jūras attīstība	Izveidotas operatīvajam transportam piemērotas nobrauktuves pie Baltijas jūras (Jūrkalnes pagasta Labragā un Ošvalkos, Užavas pagasta Užavā, Tārgales pagasta Liepenē, Lūžņā, Miķeltornī, Lielirbē)	VNP, pagastu pārvaldes, Komunālā nodaļa, Attīstības nodaļa	2020.-2026.	Pašvaldības budžets, ESI fondi u.c. ārējais finansējums
		Gājēju ceļu/taku attīstība piekrastē (atjaunoti segumi, veikta ierīkošana), veidojot sasaisti ar pludmali			
		Gājēju ceļu/taku un velomaršrutu attīstība piekrastē (atjaunoti segumi, veikta ierīkošana), veidojot sasaisti ar Eirovelo 13 velomaršrutu			
		Veicināta auto stāvlaukumu labiekārtošana un izveide tam piemērotās vietās			
		Labiekārtotas un attīstītas laivu ielaišanas vietas			
R.11.4.3.	Piekļuves iespēju un atpūtas vietu pie publiskajiem ūdeņiem attīstība	Izveidotas jaunas un uzturētas esošās publiskās atpūtas vietas un nodrošināta piekļuve Ventas upei Tārgalē, Piltenē, Ventavā, Vārvē un Zlūkās, Rindas upei Popes pagastā, Irbes upei Ances pagastā, Rīvas upei Jūrkalnes pagastā	VNP, pagastu pārvaldes, Komunālā nodaļa, Attīstības nodaļa	2020.-2026.	Pašvaldības budžets, ESI fondi u.c. ārējais finansējums
		Labiekārtotas esošās un izveidotas jaunas publiskās atpūtas vietas pie ūdeņiem			
		Labiekārtotas un attīstītas laivu piestātņu un laivu ielaišanas vietas			

VTP3 LABVĒLĪGA VIDE UZŅĒMĒJDARBĪBAS ATTĪSTĪBAI

RV12 Uzņēmējdarbība

U.12.1. Veicināt iesaistīto pušu sadarbību ekonomiskās vides attīstībā

R.12.1.1.	Sadarbības iesaistītajām veicināšana starp pusēm	Notiek regulāra informācijas aprīte un sadarbība uzņēmējdarbības atbalstam starp pašvaldību, uzņēmējiem un Ventspils pilsētas pašvaldību, Ventspils Brīvostu, Ventspils biznesa inkubatoru, Latvijas lauku konsultāciju un izglītības centru, Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kameru u.c.	VNP, Attīstības nodaļa	Ikgadēji	Pašvaldības budžets, ESI fondi u.c. ārējais finansējums
		Veicināta jaunu sadarbības iespēju veidošana un uzturēšana ar novada uzņēmējiem			
R.12.1.2.	Darba devēju dalības veicināšana nodarbinātības un mūžizglītības pasākumos	Nodrošināts prakses vietu piedāvājums	VNP, Attīstības nodaļa	Ikgadēji	Pašvaldības budžets, ESI fondi u.c. ārējais finansējums
		Veicināta bezdarbnieku apmācību realizācija			
		Veicināta darba ņēmēju kvalifikācijas celšanas kursu realizācija			

NR.	RĪCĪBAS	SASNIEDZAMIE REZULTĀTI	ATBILDĪGIE IZPILDĪTĀJI	IZPILDES TERMIŅŠ	FINANŠU RESURSI UN AVOTI ¹	
		Veicināta jauniešu iesaiste uzņēmējdarbībā				
		Veicināta skolēnu nodarbinātība vasaras brīvlaikā				
U.12.2. Pilnveidot uzņēmējdarbības vides atbalsta instrumentus un infrastruktūru						
R.12.2.1.	Informatīva konsultatīva sniegšana uzņēmējiem un atbalsta novada	Nodrošināta kvalitatīva un efektīva pašvaldības komunikācija ar uzņēmējiem	VNP, nodaļa	Attīstības	Ikgadēji	Pašvaldības budžets
		Nodrošināta uzņēmējdarbības konsultāciju pieejamība				
		Nodrošināta informācijas pieejamība par uzņēmējdarbības atbalsta instrumentiem un iespējām, izplatīšana tīmekļa vietnē, jaunumu vēstulēs				
		Sniegts informatīvais atbalsts par ES struktūrfondu līdzfinansējuma iespējām uzņēmējdarbības attīstībā un konkurētspējas paaugstināšanā				
		Sniegts atbalsts apmācību, semināru organizēšanai sadarbībā ar tuvējām pašvaldībām, valsts iestādēm				
R.12.2.2.	Uzņēmējdarbību atbalstošu pasākumu organizēšana	Organizētas uzņēmēju tikšanās ar pašvaldības vadību	VNP, nodaļa	Attīstības	Ikgadēji	Pašvaldības budžets
		Organizēts projektu konkurss "Solis"				
		Organizēti uzņēmēju godināšanas pasākumi				
		Ieviesti jauni uzņēmējdarbību atbalstoši pasākumi – uzņēmēju dienas, ar semināriem, pieredzes apmaiņu u.c.				
		Veikta ikgadēja uzņēmēju aptaujāšana un izvērtējuma veikšana par organizētiem atbalstošiem pasākumiem un pārmaiņu ieviešana				
R.12.2.3.	Pašvaldības atbalsta sistēmas/instrumentu izstrāde uzņēmējdarbības atbalstam novadā	Pašvaldībai sniedzot atbalstu, tiek veicināta esošo uzņēmēju darbība, radīti jauni uzņēmumi un nodrošinātas darba vietas	VNP, nodaļa	Attīstības	Ikgadēji	Pašvaldības budžets
		Attīstītas attālinātā darba iespējas novadā				
		Pašvaldība līdzdarbojas investīciju piesaistei uzņēmējdarbības vides uzlabošanai				
R.12.2.4.	Uzņēmējdarbības attīstībai nepieciešamās infrastruktūras izveide un uzturēšana	Izveidots un aktualizēts piesaistošs piedāvājums potenciāliem investoriem (teritorija, darba spēks, pašvaldības un sabiedrības atbalsts)	VNP, nodaļa	Attīstības	Ikgadēji	Pašvaldības budžets, ESI fondi u.c. ārējais finansējums
		Uzturēta un aktualizēta informācijas datu bāze par dažādiem ekonomiskai darbībai izmantojamiem objektiem novadā (ēkas, būves, zeme, potenciālās industriālās zonas, u.tml.)				
		Veicināta telpu pieejamība uzņēmējdarbības attīstībai				

NR.	RĪCĪBAS	SASNIEDZAMIE REZULTĀTI	ATBILDĪGIE IZPILDĪTĀJI	IZPILDES TERMIŅŠ	FINANŠU RESURSI UN AVOTI ¹
R.12.2.5.	Pamesto un nesakopto teritoriju/būvju revitalizācija	Pēc iespējas tiek sakārtotas degradētās teritorijas un ēkas, kuras potenciāli var izmantot uzņēmējdarbībai	VNP, Attīstības nodaļa, Nekustamo īpašumu nodaļa	2020.-2026.	Pašvaldības budžets, ESI fondi u.c. ārējais finansējums
R.12.2.6.	Pašvaldības koplietošanas infrastruktūras attīstība	Sakārtota un attīstīta pašvaldības koplietošanas infrastruktūra, kas nepieciešama arī uzņēmējdarbības attīstībai (pašvaldības ceļi, ielas, ūdensapgādes infrastruktūra u.c.)	VNP, Attīstības nodaļa, Komunālā nodaļa, SIA "VNK serviss"	2020.-2026.	Pašvaldības budžets, ESI fondi u.c. ārējais finansējums

U.12.3. Veicināt lauksaimnieciskās darbības attīstību

R.12.3.1.	Lauksaimniecības produkcijas pārstrādes, mājražošanas, pārtikas ražošanas un amatniecības uzņēmumu attīstības veicināšana	Veicināta sadarbība, nodrošināta pastāvīga aktuālās informācijas apmaiņa	VNP, Attīstības nodaļa	Ikgadēji	Pašvaldības budžets, ESI fondi u.c. ārējais finansējums
		Veicināta sadarbība ar tūrisma nozares pārstāvjiem jaunu tūrisma pakalpojumu, maršrutu izveidē			
		Veicināta alternatīvās, bioloģiskās lauksaimniecības attīstība			
		Regulāra piedāvāto preču un pakalpojumu ražotāju apzināšana			
		Tiek atbalstīta regulāra tirgus organizēšana, tādejādi atbalstot arī vietējos ražotājus un pakalpojumu sniedzējus			
		Veicināta dalība izstādēs			

RV13 Tūrisms

U.13.1. Veicināt tūrisma un pakalpojumu nozares izaugsmi

R.13.1.1.	Kvalitatīvas tūrisma informācijas un pakalpojumu sniegšana	Pilnveidota tūrisma informācijas kvalitāte un pieejamība	VNP, Ventspils Tūrisma informācijas centrs, sabiedrisko attiecību speciālists	Ikgadēji	Pašvaldības budžets, ESI fondi u.c. ārējais finansējums
		Turpināta un attīstīta sadarbība ar Ventspils Tūrisma informācijas centru			
		Veikta mērķtiecīga vienotas tūrisma informācijas izplatīšana un pasākumu popularizēšana pašvaldības sociālo tīklu kontos			
		Sniegts informatīvs atbalsts tūrisma uzņēmējiem tūrisma materiālu sagatavošanā			
		Izveidota un uzturēta informācija par vietējo gidu tīku			
		Izveidota un uzturēta informācija par tūrismā iesaistīto pakalpojumu sniedzējiem			

NR.	RĪCĪBAS	SASNIEDZAMIE REZULTĀTI	ATBILDĪGIE IZPILDĪTĀJI	IZPILDES TERMIŅŠ	FINANŠU RESURSI UN AVOTI ¹
		Aktualizētas prezentācijas, mārketinga un citi materiāli par novada objektiem			
		Sekmēta tūrisma speciālistu, tūrisma uzņēmēju, gidu kapacitātes celšana, apmācības			
R.13.1.2.	Tūrisma pakalpojumu attīstības veicināšana	Veicināta konkurētspējīgu tūrisma pakalpojumu izveide	VNP, Kultūras nodaļa, Attīstības nodaļa, Ventspils Tūrisma informācijas centrs	Ikgadēji	Pašvaldības budžets, ESI fondi u.c. ārējais finansējums
		Organizēti tūristus piesaistoši pasākumi vairākām mērķa grupām			
U.13.2. Veicināt iesaistīto pušu sadarbību tūrisma vides attīstībā					
R.13.2.1.	Tūrisma uzņēmēju sadarbības veicināšana kompleksa tūrisma pakalpojumu piedāvājuma izveidē	Veicināta starpnozaru sadarbība tūrisma pasākumu organizēšanā un pakalpojumu attīstībā	VNP, Attīstības nodaļa, Ventspils Tūrisma informācijas centrs	Ikgadēji	Pašvaldības budžets, ESI fondi u.c. ārējais finansējums
		Sadarbībā ar tūrisma uzņēmējiem sekmēta kompleksu tūrisma piedāvājumu izveide			
		Izstrādāts un pilnveidots komplekss tūrisma piedāvājums			
		Koordinētas novada tūrisma uzņēmēju tikšanās			
		Sekmēta tūrisma uzņēmēju sadarbība starpnovadu līmenī			
R.13.2.2.	Sadarbības veicināšana ar kaimiņu pašvaldībām un reģionu	Īstenota regulāra sadarbība ar Ventspils Tūrisma informācijas centru	VNP, Attīstības nodaļa	Ikgadēji	Pašvaldības budžets, ESI fondi u.c. ārējais finansējums
		Veicināta tūrisma uzņēmēju sadarbība vietējā un starpnovadu līmenī			
		Īstenota sadarbība ar apkārtnējiem novadiem tūrisma attīstībā			
		Īstenota regulāra sadarbība ar Kurzemes plānošanas reģionu tūrisma jomā			
U.13.3. Attīstīt tūrisma objektus un infrastruktūru					
R.13.3.1.	Tūrisma infrastruktūras, objektu un maršrutu pilnveide	Pilnveidoti esošie, izveidoti jauni tūrisma objekti	VNP, Attīstības nodaļa, Komunālā nodaļa	2020.-2026.	Pašvaldības budžets, ESI fondi u.c. ārējais finansējums
		Attīstīta tūrisma infrastruktūra (takas, velomaršruti, norādes zīmes, tūrisma informācijas stendi u.c.)			
		Iespēju robežās izveidoti stāvlaukumi pie pašvaldības tūrisma objektiem atbilstoši vajadzībām, uzlabota satiksmes drošība			

NR.	RĪCĪBAS	SASNIEDZAMIE REZULTĀTI	ATBILDĪGIE IZPILDĪTĀJI	IZPILDES TERMIŅŠ	FINANŠU RESURSI UN AVOTI ¹
		Sekmēta kempinga, telšu vietu, kemperu novietņu izveide (mārketinga, ierobežojumi)			

Ventspils novada attīstības programma 2020.-2026. gadam

Pasūtītājs: Ventspils novada pašvaldība

Projekta izstrādes vadība: Māris Dadzis,
Ginta Roderte

Kontakti: Skolas iela 4, Ventspils, LV-3601

Tel.: 63629450

www.ventspilsnovads.lv

Izstrādātājs: SIA „Reģionālie projekti”

Projekta izstrādes komanda: Laine Šildere,
Laine Veinberga, Līna Dimitrijeva, Sanita
Fazilova, Jānis Ozols, Inese Brūvere

Kontakti: Rūpniecības iela 32b – 2, Rīga,

LV – 1045, tel.: 67320809

www.rp.lv

